

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek diplomové práce

Petra Kaboňová, *Čínští smluvní dělníci na Kubě ve třetí čtvrtině 19. století*, 96 str. rkp.

Diplomantka se ve své práci zabývá problematikou, která přitahovala v posledním půl století pozornost nejen odborné, ale i politické veřejnosti na Kubě. Díky tomu bylo publikováno v šedesátých letech dvacátého století více prací než v celém předcházejícím období dohromady. Část, a možná větší část, z nich byla silně ideologizována ve snaze potvrdit i v minulosti společné revoluční tradice kubánského a čínského lidu bojujícího proti španělskému kolonialismu a americkému imperialismu v době, kdy Kuba po roztržce se Sovětským svazem hledala spojence v maoistické Číně (srov. např. Juan Jiménez Pastrana, *Los chinos en las luchas por la liberación cubana (1847-1930)*, Instituto de historia, La Habana, 1963), některé práce, především časopisecké studie Juana Peréze de la Rivy (vydávané později jako různé soubory, srov. zejm. Juan Pérez de la Riva, Pedro Deschamps Chapeaux, *Contribucion a la historia de la gente sin historia*, Editorial de ciencias sociales, La Habana, 1974 Juan Pérez de la Riva, *Los culíes chinos en Cuba (1847 – 1880)*, *Contribucion al estudio de la inmigracion contratada en el Caribe*, Editorial de ciencias sociales, La Habana, 2000) se ovšem obecnému trendu vymykaly a zůstávají významným příspěvkem studia sociálních a hospodářských dějin Kuby nejen devatenáctého století. V posledních desetiletích se pak s rostoucím zájmem o etnické složení obyvatel ostrova a formování moderního kubánského národa objevily hlasy požadující zvážit podíl čínského elementu na podobě obyvatel dnešní Kuby. Tyto pokusy ovšem narážely na nesporný fakt značné izolovanosti a uzavřenosti čínské minority na ostrově. Číňané, kteří provozovali před rokem 1959 v kubánských městech, zejména městech velkých jako byla Havana či Santiago, různé služby, byli výrazně postiženi nacionalizační politikou Castrova režimu v šedesátých letech a čínské čtvrti ve velkoměstech rychle zmizely protože jejich obyvatelé odešli, především do USA. Zájem o studium podílu Číňanů na formování kubánského národa, v době počátků tohoto procesu byli Číňani považováni koloniální administrativou za součást bílé populace Kuby, proto zmizel dřív než se mohl plně rozvinout. V jistém smyslu však byl jeho součástí i významný ediční počín v podobě kritického vydání anglického překladu výsledků práce úřední čínské komise, která zkoumala v sedmdesátých letech devatenáctého století

podmínky života Číňanů na Kubě (*The Cuba Commission Report, A Hidden History of the Chinese in Cuba, The original English-Language Text of 1876*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1993, hlavní editorkou zde byla Rebecca Scott).

Tato edice se také stala hlavním pramenem pro práci Petry Kaboňové, která rozdělila svůj text do čtyř kapitol, dále potom vnitřně strukturovaných. V první vysvětluje s využitím klasických prací, zejména přirozeně Morena Fraginalse důvody zájmu kubánské sacarocracie a koloniální administrativy o smluvní dělníky z Číny, kteří měli dobrou pověst ze španělských tichomořských kolonií, v první řadě z Filipín. Kaboňová zde rekapituluje známé téze, snad měla zmínit obsáhlou diskusi vedenou mezi stoupenci a odpůrci otrokářství na Kubě, v níž vynikají názory José Antonia Saca a jeho politického oponenta z doby anexionistických pří Gaspara Cisnera Betancourta.

Druhá kapitola je opět rekapitulační a shrnuje stávající vědomosti v oblasti verbování a dopravy čínských smluvních dělníků na Kubu. Kaboňová se opírá hlavně o Péreze de la Riva a Corbittovu práci, která je také výsledkem růstu zájmu o kubánské Číňany v šedesátých letech (Duvon C. Corbitt, *A Study of the Chinese in Cuba (1847-1947)*, Asbury College 1971). Autorka tu projevila schopnost shrnout na malém prostoru důležité údaje a vytvořila si líčením problém spjatých s verbováním a přepravou smluvních dělníků prostor pro analýzu jejich situace kolonii. Tady vychází ze zmiěnné edice a sleduje postavení Číňanů ne plantážích i v koloniáníé společnosti. Podtrhuje podobnosti s životem a postavením otroků, které pak byly příčinou zastavení celého podniku čínskými úřady.

Poslední, čtvrtá kapitola je opět založena na sekundární literatuře a autorka je potvrdila svoji schopnost vyzdvihnout skutečně důležité momenty. Závěr je střídým konstatováním výsledků, k nimž diplomantka ve své práci dospěla. Prokázala schopnost analyzovat vydaný pramenný materiál a nahlížet objekt svého zájmu v širším kontextu. Vyhověla všem požadavkům kladeným na diplomovou práci, již tímto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně.

V Praze, dne 10. září 2007.

Prof. dr. Josef Opatrný

